

Slovenski dom

Štev. 38.

V Ljubljani, v ponedeljek, 16. februarja 1942-XX

Leto VII.

Izključna pooblaščenka za oglaševanje Italijanskega in tujega
izvora: Unione Pubblicità Italiana S. A. Milano.

Uredništvo in uprava: Kopitarjeva & Ljubljana
Redazione Amministrazione: Kopitarjeva & Ljubljana

Concessionaria esclusiva per la pubblicità di provenienza italiana
ed estera: Unione Pubblicità Italiana S. A. Milano.

Angleške čete v Singapooreju so se brezpogojno vdale Japoncem

Tako so Japonci zmagovito zaključili desettedenski boj za posest tega važnega pomorskega oporišča v vzhodni Aziji in cele Malaje

Tokio, 16. febr. s. Agencija Domei sporoča iz Singapooreja:

Ob 14.30 krajevnega časa je vodstvo britanskih čet v Singapooreju sporočilo japonskemu glavnemu stanu, da je pripravljeno na vdajo.

Tokio, 16. febr. s. Vdaja Singapooreja je nastopila en teden po začetku japonskega napada na veliko britansko trdnjavo, odnosno 70. dan po začetku vojne na Tihem oceanu proti dvema plutokracijama. V 55 dneh so japonske sile na Malajskem polotoku prodrle od siamskih meja skozi ves polotok prav do singapoorske morske ožine in sicer so Japonci povprečno po 10 milj napredovali na dan. Zasedli so ozemlje, ki so ga vsi doslej označevali kot silno težko zavoljo številnih džungel, ki so skoraj neprehodne. Posebne težave so imeli Japonci pri napredovanju skozi severni del polotoka, kjer je džungla silno gosta. Posebno pa so tam nevarni številni rečni tokovi. Po prvih letalskih uspehih na morju, pri čemer sta bili potopljeni tudi dve angleški oklončnici, so začeli Japonci z načrtnim bombardiranjem britanskih oporišč

na polotoku, nakar so se začeli potem izkrcavati za napad proti Singapooreju. Od takrat naprej je ves ta pohod niz zmag proti Britancem, ki so se stalno umikali proti svojemu glavnemu oporišču. 10. decembra je padel Kotahbaru, 26. decembra so prestopili reko Perpera, čez dva dni je padla prestolnica istega imena. 11. januarja so zavzeli prestolnico malajskih držav Kuala Lumpur, 31. januarja pa je bilo zasedeno tudi zadnje važnejše mesto pred Singapoorejem, namreč Johore Bahru. Glavni napad na azijski Gibraltar se je začel 8. februarja, ko je britansko poveljstvo odbilo japonski poziv na brezpogojno vdajo trdnjave. Sledilo je štiridnevno močno bombardiranje otoka Singapooreja, nakar se je razvil glavni napad, ki se je končal zmagovito za japonske sile.

Tokio, 16. febr. s. Glavni stan japonske vojske sporoča, da so se britanske čete v Singapooreju brezpogojno vdale. Tako je padlo zadnje izmed treh velikih zavezniških oporišč v vzhodni Aziji. General Jamašita, poveljnik japonskih čet v Malaji, in general Percival, poveljnik britanskih sil, sta podpisala dokument, ki zaključuje vojskovanje na Malajskem polotoku. Sovražnosti so se tako nehale ob 22. uri krajevnega časa. Vdaja britanskih sil je bila podpisana pred napol razrušeno avtomobilsko tovarno, ležečo pod vzhodnim brbi Bukit Timah, ki je bil prizorišče bojov zadnjih dni. Britansko poveljstvo je ustavilo ogenj ob 14.30 krajevnega časa, ker se je prepiralo, da nobena sila sveta ne bo mogla rešiti pred uničenjem britanskih sil, ki so bile obkoljene v singapoorskem mestu. Zadnji japonski napadi so se esredotočili na trdnjavo, na katero so

padali tisoči japonskih izstrelkov in so onemogočili branilec sleherni obrambo. Odposlanstvo, ki se je prišlo pogajati za vdajo, so tvorili štirje britanski častniki. Približno se je japonskemu glavnemu stanu z belo zastavo. Takoj nato sta oba poveljnika nasprotujočih si sil podpisala pogoje, ki so jih postavili Japonci. Britansko odposlanstvo je zapustilo japonski glavni stan ob 16.15, ko je bil določen čas sestanka med poveljnikom obeh vojsk za formalno izvedbo izvedbo udaje.

Tokio, 16. febr. s. Polkovnik Hideo Hoiru, šef tiskovnega urada japonske vojske, je po radiu govoril o strateških posledicah padca Singapooreja

in podčrtal, da pomeni Singapoore ključ za široko akcijsko polje japonskih sil na južnem odseku. Nato je pikro obračunal z hajko o nezavzemljivem Gibraltarju vzhodne Azije in rekel, da so Britanci in Amerikanci s tem izgubili važno postojanko. Singapoore v japonskih rokah pomeni oviranje prometnih zvez med zavezniki in sicer med Tihim oceanom in Indijskim oceanom, posebno pa pomeni to udarec za Kitajsko maršala Cangkajška, kateremu bo težko prihajala angleška in ameriškanska pomoč.

Svoj govor je zaključil, da je padee Singapooreja zaključek dela te vojne, ki pa bo tudi po svojem končnem izidu za Japonce zmagovita.

Japonci prodirajo tudi na Sumatro

S padalci so zavzeli Palenbang, važno petrolejsko središče

Tokio, 16. febr. s. Z otoka Amboina poročajo, da so japonske čete po svojem izkrcanju 31. januarja razširile svoje področje in da je treba v najkrajšem času pričakovati popolno zasedbo otoka. Do 15. februarja so znašale sovražnikove izgube na padlih 300, ujetih pa je bilo 2600. Razen tega je bilo zajetih 7 težkih topov, 9 protiletalskih topov, 214 strojne in 2 tanka ter številna motorna vozila, mnogo streliva in pušk.

Tokio, 16. febr. s. Japonski glavni stan poroča, da je bil general Juki Terauci imenovan za glavnega poveljnika japonskih sil na južnem odseku.

Rim, 16. febr. s. Uradno sporočilo iz Batavije pravi, da so Japonci zasedli otoke Anambas, vzhodno od malajskega polotoka.

Tokio, 16. febr. s. Japonci padalci so zavzeli Palenbang, važno petrolejsko središče na otoku Sumatri. Iz tega kraja so Holandi dobivali letno nad 2 milijona ton petroleja. Obenem je Palenbang važno oporišče za obrambo otoka samega, ker leži ob ožini Banka, koder plovejo ladje med Batavijo in Singapoorejem.

Zasedba tega kraja pomeni novo ogrožanje središča holandske Indije in ogrožanje Batavije. Batavija je od Palenbanga po zračni oddaljena le 450 km.

Uspeli napadi na angleške ladje

Bombardiranje Malte in naprav v Tobruku

Glavni stan Italijanskih Oboroženih Sil je objavil 15. februarja naslednje 624. vojno poročilo: Naši motorizirani oklopni oddelki so prisilili vzhodno od Mekilija nasprotnikove patrolne oddelke po kratki borbi k umiku.

Italijanska in nemška letala so nadaljevala intenzivne in uspešne napade na sovražnikovo zaledje. Bombardiranje so bile pristaniške naprave v Tobruku in razpršena zbirališča čet in motoriziranih vozil.

Nemški lovci so v spopadih v zraku uničili 5 letal tipa »Curtiss«.

Nemška letala so brez prestanka dan in noč bombardirala pomorska in letalska oporišča na Malti. Opaženi so bili mnogi siloviti požari.

Večkrat po vrsti so letalske sile v vzhodnem delu Sredozemlja napadle sovražnikove pomorske konvoje. Italijanska torpedna letala so v strmo-glavem poletu potopila veliko sovražno trgovsko ladjo in neko drugo hudo poškodovano.

Nemška letala so napadla številne parnike velike in srednje tonaže, ki so bili zasedi z bombami velikega kalibra. Tri ladje so bile z gotovostjo potopljene. Uspešno so bile zadete tudi spremljevalne ladje. Eno naše izvidniško letalo, ki so ga hudo napadli štirje angleški lovci, je enega izmed njih sestrelilo in se vrnilo po izpolnitvi svoje naloge.

Tudi to noč so sovražna letala vrgla nekaj bomb na Katanijo, ne da bi povročila škodo. Eno pri napadu sodelujoče letalo se je zadelo od izstrelkov protiletalskega topništva v plamenih zrušilo v morje.

Sovjeti neprestano, pa brezuspešno napadajo

Novi uspehi podmornic proti angleškemu brodogvju

Iz Hitlerjevega glavnega stana, 15. sept. Vrhovno poveljstvo nemške vojske je objavilo večeraj naslednje vojno poročilo:

V raznih odsekih vzhodne fronte je nadaljeval sovražnik svoje brezuspešne napade. Ti napadi so se zrušili s posebno hudimi izgubami zanj. Samo v odseku enega armadnega zbora je izgubil nasprotnik okrog 2000 padlih. V mnogih lastnih napadalnih podjetjih so bile sovražne sile vržene nazaj, več obkoljenih skupin sovražnika stisnjenih skupaj in od zvez odrezani deli nasprotnika uniženi ali pa ujeti.

Močne sile letalstva so razpršile sovražnikova zbirališča in oskrbovalne kolone ter so z dobrim učinkom napadale sovjetske poljske postojanke, kakor tudi železniške cilje. Na murmanskim fronti so uničili lovski oddelki sovražna taborišča. Izgube sovjetskih letalskih sil so znašale večeraj 30 letal.

V teku bitke ob vzhodnem izhodu iz Rokavskega preliva dne 12. februarja so napadli nemški rušilci in brzi čolni angleške brze čolne, izmed katerih so dva potopili. Neki minolovec je rešil 35 mož posadke potopljene stražne čolne, ki predstavlja edino nemško ladijsko izgubo v teh bojih. Podmornice so potopile pri napadu na konvoje na Atlantiku eno korveto in 3 sovražne trgovske ladje s skupno 26.500 br. reg. tonami, med

njimi veliko motorno petrolejsko ladjo. Štiri nadaljnje ladje so bile s torpedi močno poškodovane.

Na morju severno od Tobruka so nemška bojna letala zadela dve vojni in dve trgovski ladji v močno zavarovanem konvoju. Računa se s potopitvijo enega rušilca in ene transportne ladje z 10.000 br. reg. tonami. Razen tega je bil v tobruškem pristanišču močno poškodovan manjši tovorni parnik. V zapadni Marmariki so uničila nemška bojna letala več angleških oklončnic in tovornih vozil. Spremljujoči lovci so sestrelili pet sovražnih lovskih letal.

Tedenski pregled napadov nemške mornarice in nemškega letalstva

Berlin, 16. febr. s. Nemška uradna agencija podaja pregled uspehov, ki jih je v zadnjem tednu imela nemška mornarica in nemško letalstvo. V preteklem tednu so nemške podmornice v celoti potopile 11 nasprotnikovih trgovskih ladij za 77 tisoč ton in dve korveti, medtem ko so bile štiri tovorne ladje s torpedi poškodovane. Štiri ladje s 34.500 tonami so bile potopljene pred severno-ameriško obalo. Na ta način je celotna številka potopljenih ladij ob vzhodni ameriški obali narasla na 421.500 ton. V borbi proti Veliki Britaniji je nemško letalstvo ponovno vsak dan in vsako noč napadalo letališča, pristaniške naprave, skladišča goriva, industrijske naprave na britanskem otočju in povzročilo težko škodo britanski preskrbovalni in obrorovalni industriji. Nemška bojna letala so močno napadala tudi britanske vojne ladje na Sredozemskem morju ter poškodovale 3 križarke, 2 rušilca, verjetno pa so potopila 1 rušilec in 1 prevozno ladjo. V letalskih spopadih so izgubili Britanci več kot 43 letal nad Severnim morjem, 23 letal pa v spopadih nad Afriko, dočim so bile nemške letalske izgube mnogo manjše.

Razlogi za odstop admirala Harta

Sanghaj, 16. febr. s. »Daily News« piše: Vrhovni poveljnik zavezniške mornarice na južnem Tihem oceanu, admiral Hart je odstopil, mehda zavoljo slabega zdravja in svoje starosti. Čudno pa je, da ob prevzemu poveljstva ni vedel, da je star že 64 let. Poveljstvo je bilo poverjeno zato Holandcu. Vidi se iz tega, da je holandska vojna mornarica večja kakor pa mornarica Združenih držav. S tem, da je padel Singapoore, je storjen uvod za napad na Sumatro in Javo, stebra holandske posesti na Tihem morju.

Japonske priprave za organizacijo vzhodne Azije

Tokio, 16. febr. s. Japonski tisk podčrtuje pomen sklepov vlad za ureditev velike vzhodne Azije. Na tej seji so bile navzoče tudi druge osebnosti. Predsedoval e predsednik vlade Tojo, zraven njega pa so sedeli predstavniki raznih narodnih organizacij, bivši ministri, bivši guvernerji, generali, admirali, bivši voditelji političnih strank, bivši veleposlaniki, gospodarstveniki, industriji, finančniki in drugi.

damo podatke o pomorskih letalskih napadih v tej vojni.

Londonski časopisi so pred nekaj dnevi prinesli novico o velikem angleškem uspehu na bojišču v Maleziji ter so poudarjali, da so japonske čete in ladje preteple velikeanske izgube, britanske pa so brezpomembne. Po londonskih poročilih kaže, da so bile japonske sile naravnost uničene. Res pa je, da japonska vojska prodira dalje na vsem bojišču v Maleziji in padec Singapooreja je zdaj že gotovo dejstvo.

Vesti 16.februarja

Japonski cesar je večeraj sprejel načelnika glavnega stana japonske vojske generala Sugijama, ki je poročal o padcu Singapooreja.

Hudi snežni zameti so pretrgali vse železniške in cestne zveze Sarajeva z okolico. V mestu je padlo poldrug meter snega.

Britanske oblasti v Egiptu nameščajo svoje oddelke koder se jim ljubi. Zavoljo tega je prof. Mahmud Sulejman stavil na predsednika vlade vprašanje, kaj misli egiptska vlada storiti proti temu da ne bi sovražnik mogel vseh krajev, koder so se nastanili angleški vojaki, smatrati za vojaške kraje. Predsednik vlade pa je izjavil, da ti angleški oddelki niso nič večji kakor pa v mirnem času. Prof. Sulejman je odgovoril, da se je varal v pričakovanju, da bo egiptska vlada poskrbela za zaščito dežele pred Angleži, ker vse kaže da vlada temu vprašanju namenoma noče posvečati potrebne pozornosti.

Britanska vlada je sklenila omejiti porabo bencina za polovico. Listi pa pravijo, da bo verjetno prišlo celo do tega, da zasebniki sploh ne bodo dobili več bencina.

Avstralski letalci, ki so sedaj v Angliji, se bodo najbrže vrnili domov, ker jih tam bolj potrebujejo, je izjavil avstralski minister Drake Ford. Težkoča je le v tem, ker je prevoz težaven in bi tudi v Angliji težko nadomestili novi primanjkljaj letalcev.

Japonska poročila s Filipinov vedo povedati, da se mnogo Filipincev zateka k Japoncem zaradi tega, ker jim primanjkuje hrane.

Turški prometni minister je v svoji izjavi za časopise povedal, da je led na reki Marici naredil veliko škodo pri novih gradnjah mostov čez to reko ob bolgarski meji. Ledene plošče so odtrgale več podpornikov, razen tega pa so zaradi mraza morali sploh ukiniti vsa dela. Zaradi tega so tudi tako pogoste velike zakasnitve vlakov iz Turčije v srednjo Evropo. Zaloga papirja je dala zapleniti turška vlada pri nekaterih carigradskih časopisih. Zadnje čase se je pomnakanje papirja občutno pokazalo, navzlic temu, da je vlada že prej odredila omejitve.

Kitajsko univerzo v Jentingu so na ukaz poveljništva japonskega ekspedicijskega zbora zdaj dokončno zaprli.

V kratkem bo na Japonskem sestavljen svet, ki se bo bavil z načrtom za zgraditev Velike Azije. V tem svetu bo zastopanih 40 strokovnjakov, katerim bo predsedoval japonski ministrski predsednik.

Prodajo rib je omejila finska vlada. Odslej bodo tudi to važno živilo dajali na karte. Letni lov na Finskem je dal zmerom več rib kakor pa so jih potrebovali za domačo porabo.

V Seviljo je prispel general Franco po končanih obiskih v Algicirasu, Tariffi in Cadizu. Povod ga je prebivalstvo radostno sprejemalo. V Sevilji je general Franco obiskal kardinala Segurja.

Avstralske oblasti so ukazale izseliti civilno prebivalstvo iz Queenslanda, poročajo iz Sanghaja.

Pred svojim odhodom iz Nemčije je bil predsednik norveške vlade Quisling na svečanem sprejemu, ki mu ga je v Berlinu priredilo društvo za gojitve zvez s severom. Na sprejemu so bili številni odličniki. Preder bo odšel domov, bo Quisling še nekaj dni gost nemškega ministra za Vzhod Alfreda Rosenberga.

Pri Saint Pierru je bila potopljena degaulistična korveta »Oakland«. Od posadke pogrešajo 26 mož, ostale mornarje pa je rešila kanadska vojna ladja. Amerikanci poročajo, da je ladjo potopila nemška podmornica.

Iz Stockholma poročajo, da washingtonski dopisnik londonskega »Timesa« omenja v nekem poročilu govorice, da namerava ameriški zunanji minister Cordell Hull podati ostavko. Dopolnilnik ga sicer zagovarja, pripominja pa, da bo odšel za nekaj tednov na odhiti, ker se pri njegovih 70 letih že nekaj časa ne počuti dobro.

Izjava japonskega diplomata v Rimu

Lažnjiva propaganda o »veliki zmagi« pri Marshalskih otokih

Rim, 16. febr. s. Poveljnik Tojo Mitunobu, mornariški ataše pri japonskem veleposlanstvu v Rimu, je dal dopisniku agencije Stefani izjavo, v kateri je zavrnil lažnive vesti angleško-ameriške propagande glede velikega ameriškega napada na otočje Marshall ter glede letalskega ameriškega in holandskega napada na japonski konvoj v ožini Makassar. Dejal je med drugim:

Angleško-ameriška propaganda trdi, da so bila ob priliki angleško-ameriškega pomorskega napada pred približno štirinajstimi dnevi uničena štiri vodna letala in šestnajst ladij s skupno 100.000 tonami, med katerimi je bila tudi ena 17.000 tonska, ena križarka, dve podmornici, mnogo pomožnih ladij, stara križarka, štiri druge pomožne ladje in tri podmornice. Če bi bil to res velikopotezen pomorski letalski napad z navedenimi uspehi, bi se pač lahko vsako spominjal, kdaj in kje se je tak napad odigral. Nasprotno pa angleško-ameriška propaganda to sporoča, kakor da se je zgodilo pred štirinajstimi dnevi pri Marshalskih otokih, tako kot stori tisti, ki ni pozabil dneva in kraja tega dogodka. Ta majhna jasnost je sama po sebi pomenljiva in sumljiva. Jaz mislim, da je ta vojaki nastop treba istovetiti z napadom, ki je bil uprizorjen v zori 1. februarja proti otokoma Vojtje in Maleolov, ki spadata k Marshalskemu otočju. Če se je ta napad 1. februarja končal s tolikšnimi uspehi, je pač čudno, da so Amerikanci potrebovali štirinajst dni časa, da so javnosti ta svoj uspeh sporočili. Kar pa se tiče njihovih lastnih izgub — pravijo, da so izgubili 11 letal, eno križarko — pa da je poškodovala bomba — so precej blizu trditvam vrhovnega japonskega poveljstva. Ta enakost se lahko razlaga s tem, da so Amerikanci zato navedli takšne podatke, da bi se njihov uspeh zdel verjetnejši.

So pa druge stvari, ki se zaradi njih ameriško-angleška novica ne zdi resnična. Če bi bil takšen nastop res izveden in če bi se res

končal z uničenjem štirih letalskih oporišč, številnih bombnikov, štirih vodnih letal, ter s potopitvijo 16 ladij s skupno tonažo 100.000 ton, s poškodovanjem še drugih ladij s skupno 60 tisoč tonami, bi bil ta nastop gotovo usoden za omejene otoke. In zakaj potem ameriško brodogvje ni izkoristilo tega smrtnega udarca ter nadaljevalo z napadi na druge otoke, da zasede vse otočje? Nasprotno pa so Amerikanci izvedli en sam napad na omenjene otoke in so se morali brž umakniti, ko se je pojavilo japonsko brodogvje in jih začelo zasledovati. Za Amerikance, ki razpolagajo s tako močnim letalstvom in brodogvjem, pač ne bi bilo prav nič težko, zlomiti vojaški odpor vseh teh malih otokov. Če bi bil tisti napad v resnici izveden s tolikšnim uspehom, bi imeli Amerikanci pač vzrok, obtoževati svoje brodogvje, zakaj ni izkoristilo prvih uspehov.

Angleško-ameriška propaganda dalje trdi, da je japonska vojska izgubila nad 20.000 vojakov in nad 30 prevoznih ladij ob priliki holandskega pomorskega letalskega napada na japonski konvoj v ožini Makassar. Če bi bili Japonci res imeli tolikšne izgube, bi bilo pač možno, da bi japonske sile zasedle številne vojaško važne otoke drugo za drugo, kakor na primer Kelvieng, Rabaul, Kendari in Balikpapan. Res pa je, da so bile ob priliki izkrcavanja v Balikpapan potopljene samo štiri japonske prevozne ladje. Po angleško-ameriškem radiu je bilo tudi sporočeno, da so se pomorske letalske bitke dne 1. februarja udeleževale tudi štiri ameriške križarke, ki da so potopile mnogo japonskih prevoznih ladij. Iz tega bi sledilo, da sta večino teh prevoznih ladij potopila holandska mornarica in holandsko letalstvo, to se pravi, holandsko brodogvje, ki zdaj obetoji iz nekaj pomornice, in holandsko letalstvo, ki je zdaj še zelo neznan. Da bi trideset prevoznih ladij potopile podmornice in neznatne letalske sile, se zdi očitno nemogoče. To bi bilo tudi lahko kontrolirati, če pregle-

Uspešni razgovori maršala Antonescu s Hitlerjem

Bukarešta, 16. febr. s. Maršal Antonescu se je včeraj vrnil v Bukarešto.

Berlin, 16. febr. s. Diplomatsko-politična konference razpravlja v kratkem poročilo o nedavnem obisku maršala Antonescu v Hitlerjevem glavnem stanu in pravi med drugim, da se je tudi pri tej priložnosti znova potrdilo bratstvo v orožju med Nemčijo in Romunijo in da se to prijateljstvo še ojačuje zaradi sodelovanja romunskega naroda, ki ga vodi maršal Antonescu v sedanji borbi za boljše mesto v novi Evropi. Nemško-romunsko sodelovanje je že v teku dosedanje vojne rodilo velike rezultate. Med drugim si je Romunija pridobila nazaj svoje pokrajine, katere so ji ukradli boljševiki, in tedaj so se z ramo ob rami borili nemški in romunski vojak za osvoboditev krajev, ki spadajo v sestavo romunske države. Razgovori med maršalom Antonescu in Hitlerjem so dali novo priložnost za temeljit pretres o življenjskih vprašanjih, ki se tičejo bodočnosti obeh narodov. Nemški narod, ki pozna staro in utrujeno prijateljstvo romunskega naroda, pozdravlja Romunijo, ki je vedno služila le ciljem pravice in katere sedaj pomaga pri utrjevanju temeljev nove evropske celine, ki jo grade mlade sile evropske celine.

Slovesen zaključek razstave italijanske knjige v Berlinu

Berlin, 16. februarja. s. Včeraj so v Berlinu slovesno zaključili razstavo italijanske knjige. V »Mussolinijevi dvorani« so se zbrali ministri za narodno vzgojo Giuseppe Bottai, poslanik Dino Alfieri, nemški minister za narodno vzgojo Rust in številni odličniki iz znanstvenih in kulturnih berlinskih krogov. Poslanik Alfieri je ob vzgojnika ministra vodil po zgodovinski palači pruske akademije. Po obisku so nemške radijske postaje prenašale tudi govor nemškega vzgojnega ministra. Nato je spregovoril minister Bottai, ki je poudaril svoje iskreno veselje, da je mogel priti v Berlin k zaključku razstave. Dejal je, da se tu med knjigami najlepše uresničuje Mussolinijeva zamisel glede solstva Osi. Razstava je bila dokaz trdnih vezi, ki spajajo Italijo in Nemčijo v skupni borbi za evropsko omiko. Razstava ni bila bahava propagandna, marveč lepo izpričanje pravega dela v knjigah samih najdemo popisane razloge sedanje velikanke borbe. Kakor se nemški narod bori za Hitlerjev »Mein Kampf«, tako se tudi italijanski

narod bori za fašistični nauk Mussolinijev, ki je označil kot pravo orodje lopota, knjigo in puško. Zato se govornik obrača na vse delavce, pisce in učenjake ter vojske, naj prispevajo poslednjo odločilno žrtve za skupno omiko novega reda.

Potem je govoril poslanik Alfieri. Zahvaljeval se je obema vzgojnima ministroma in predstavnikom propagande obeh dežel za koristno skupno delo, ki je zbudilo toliko živahnega zanimanja in iskrenega občudovanja. Odličniki iz znanstvenega, kulturnega in umetnostnega sveta ter tisoči in tisoči skromnih študentov so si ogledali silno pričo italijanskega duha in misli. Ob zaključku razstave so bili ministru Bottaiju predstavljeni tudi člani nemškega odbora, ki v sodelovanju s podobnim italijanskim odborom zbira gradivo za knjigo izdajo Goethejevega dela »Italienische Reisen«.

Po slovesnosti je poslanik Alfieri povabil vse odličnejše osebe iz političnih in kulturnih berlinskih krogov v italijansko poslastišvo.

„Vezi med dvema revolucijama“

Zagreb, 18. februarja. s. »Nedeljnik« vije pri našoj pod naslovom »Vezi med dvema revolucijama« članek o italijansko-hrvaških odnosih. Najprej poudarja, kako velike zasluge si je pridobil Duce za vzpostavitev prijateljskih odnosov med Italijo in novo Hrvaško, nato pa pravi, da Hrvaška spada med mlade evropske narode in da je v kratki dobi svoje neodvisnosti dokazala svojo življenjsko silo in zmoglost, da se sama organizira. Kakor je fašistična revolucija pokazala, da je italijanski narod začel živeti novo življenje, tako pomeni tudi ustaška revolucija začetek nove dobe hrvaškega naroda. Ta revolucija ne pomeni samo prekinitev s preteklostjo, pač pa zagotavlja tudi boljše bodočnost. Čut dolžnosti za vse ter boja duha proti zmoti — to je nauk, ki se ga drže Ducejeve črne srajce in poglavnikovi ustaši. List zaključuje svoja izvajanja s trditvijo, da je ta misel dobila znova svojega poudarka ob priliki sedanjega obiska maršala Kvaternika v Rimu. Italijanske in hrvaške oborožene sile so pripravljene na skupne žrtve, saj jih veže prijateljstvo in tesno politično sodelovanje.

Obvezen pouk italijanščine na hrvaških srednjih šolah

Zagreb, 16. febr. s. Znano je, da je bil uveden obvezen pouk italijanščine ne samo po hrvaških poklicnih, trgovskih, mornariških in poljedelskih šolah, pač pa tudi v realnih gimnazijah, klasičnih gimnazijah, na učiteljskih in meščanskih šolah. V zvezi s tem je treba omeniti, da od začetka l. 1940 ta pouk ni bil obvezen v nobeni srednji šoli bivše Jugoslavije. Italijanščina je bila uvedena proti koncu leta 1940 kot neobvezen predmet in da si vsak lahko italijanščino izbere med tujimi jeziki. Z ministrskim odlokom od 6. oktobra 1941 je bilo določeno, da se uvede obvezen pouk italijanščine v vsi po izbiri. Z večeršnjim odlokom pa je pouk italijanščine postal obvezen v vseh srednjih šolah, po klasičnih in realnih gimnazijah, učiteljskih in meščanskih šolah. Odlok je bil uveljavljen z večeršnjim dnem. Pouk italijanščine bo prav tako kot pouk nemščine obvezen od druge do osme šole, na učiteljskih pa že v prvem razredu. Z letošnjim šolskim letom je bila na zagrebški univerzi ustanovljena stolica za fašistično omiko. Nameravajo pa ustanoviti še drugi dve stolici, eno za politične, socialne in korporacijske vede, drugo pa za proučevanje Danteja.

Zahtevajte povsod naš list!

Črna KAMELA

Julija ga je hkrati pogledala. »Mr. Chan, vi niste prišli sem, da bi z menoj govorili o podnebu in obrežju.«

»Prav za prav ne,« je priznal brez nadaljnega. »Vendar sem pa zmerom za primeren uvod. Primeren uvod odbije sledečim vprašanjem vedno nekaj njihove osti. Bilo bi, da navedem primer, silno nevljudno in trdosrčno od moje strani, če bi vas takoj napadel z raznimi vprašanji: miss Julija, zakaj ste me nalogali v zadevi glede smaragdne prstane?«

Zardela je po vsem obrazu. »Mislite, da sem vas nalogala?«

»Več kot samo mislim, miss Julija. Dobro vem. Tudi druge oči, ne samo Jessopove, so videle prstan na roki Shelah Fane še potem, ko ste vi odšli včeraj zvečer v vodo.«

Molčala je. »Boljše bo, če vse poveš,« ji je svetoval Bradshaw. »To je brez dvoma najpametnejše. Chan pa bo še naprej naš prijatelj, ali ne, Charlie?«

»Priznati moram, da bi se moja prijateljska čustva v tem primeru močno ojačila,« je potrdil Chan. »Miss Julija, kaj ne, da ni res, da bi vam miss Fane včeraj zjutraj dala prstan, da ga prodate?«

»Res je,« je vztrajala. »Prav to je resnica.«

»Potem pa ga je vzela nazaj?«

»Da — takoj potem, ko je opoldne prišla od Tarneverra.«

»Vzela ga je nazaj in ga nosila?«

»Da.«

»In po groznem zločinu ste si ga vi spet prilastili?«

»Da. Ko sva jo jaz in Jimmy našla, sem stopila k njej in pokleknila zraven. Tedaj sem ji vzela prstan.«

»Čemu?«

Novice iz Države

Prijeta dva francoska ujetnika. Vojaška železniška straža v Pratu je prišla dva francoska vojaka, ki sta bila pobegnila iz nekega nemškega ujetniškega taborišča. Najprej sta se oskrbela z živili, nato pa se izmuznili mimo nemških taboriščnih straž ter se dokopala do nekega tovornega vlaka. Vselila sta se v vagon in se v njem eopretno skrila, da ju niti mejna kontrola na Brennerju ni našla. Prišelja sta se do kraja Prato, kjer pa ju je radovednost premagala, da sta izstopila ter začela povpraševati, kje sta. Tedaj so ju italijanski vojaki opazili in prijeli. Francoza sta povedala, odkod sta pobegnila, vendar svojih imen nista hotela izdati. Oba ujetnika sta bila oddana italijanskim vojaškim oblastem in bosta po vsej verjetnosti vrnjena tja, odkoder sta bila pobegnila.

Prihodnji mesec se bo delil kristalni sladkor. Rimsko časopisje je objavilo, da je knutijsko ministrstvo odredilo, da bo vse prebivalstvo v kraljevini dobilo prihodnji mesec pripadajoče količine sladkorja in sicer kristalnega mesta zdobljenega kakor do sedaj. Cena temu kristalnemu sladkorju bo za 15 centesimov nižja kakor dosedanja cena.

Sreča planinca, ki ga je zasul plaz. Trije turinški planinci, po imenu inž. Cusmano, uradnik Zangelmi in grof Fenaroli, so se vračali s smučkega izleta v dolino. Pred vstopom v dolino Marmore pa je nadnje prihrumel velik plaz. Dva sta se še mogla umakniti, tretjega, Cusmana, pa je plaz pograbil in ga odnesel s seboj proti strugi hudournika Cervino. Njegova tovariša sta sklicala na pomoč vse vojske in učenice iz bližnje planinske šole, nakar so se lotili težavnega reševalnega dela. Več ur so zaman iskali, dokler niso izpod debelega sklada snega začuli obupne klice na pomoč. Hitro so kopali in v globini okrog pet metrov so našli Cusmana vsega potolčenega, vendar še živega. Mož je imel silno srečo, da se ni zadušil, čeprav je nanj več ur pritiskala pet metrov debela snežna plast.

Sladkorne zaloge. Agencija »Eco di Roma« javlja, da statistični podatki o pridelku sladkorne pese odnosno sladkorja za lansko leto, še niso znani, pač pa je gotovo, da je bil pridelek večji kakor leto poprej. Razen tega je treba reči, tako nadaljuje agencija, da so ostale vse stare zaloge sladkorja še nedotaknjene in da se bodo verjetno celo povečale. Več kakor 400.000 hektarjev je v Italiji posajenih s sladkorno peso. Ker pa oblasti store vse za povzdigi tudi te koristne kulture, je treba računati, da se bo letos pridelava še povzdignila. Prav tako se bo povečala tudi alkoholna industrija, ki dela v vojne namene.

Posadimo čim več sadnega drevja!

Zaradi lanskih spomladanskih dogodkov je odpadlo mnogo krajev, ki so ljubljani dobavljali sadje. Zato bodo Dolenjci in Notranjci kaj lahko s pridom prodali svoje sadje, saj bo vedno več več povpraševalcev. Mnogo gospodarjev je že v lanskem jeseni posadilo mlada sadna drevesca, precej pa jih je počakalo, da opravijo saditev spomladi. Vse te pa je treba opozoriti, da je sedaj prav zadnji čas, da se pobrigajo za sadnja drevesca in da pripravijo vse potrebno za njih pravilno saditev.

Kdor hoče res gojiti sadno drevje mora upoštevati, sledeče nasvete. Kakor vsaka rastlina tako tudi sadno drevje potrebuje

primeren prostor

Sadnega drevesa nikdar ne posadimo na mesto starega drevesa istega plemena. Tudi v star sadovnjak ne spada mlado drevo! Če nameravamo posaditi več drevesc, tedaj si izberemo primerno lego z odgovarjajočo zemljo. Zlahtne sorte sodijo v zavetne prostore v bližini hiš, medtem ko mošne in gospodarske vrste lahko sadimo bolj daleč od bivališč, v manj primerne lege. Jablane niso tako občutljive za lege, pač pa potrebujejo dobre in rodovitne prsti, bruske pa prav obratno zahtevajo zavetne in sončne lege, a uspevajo tudi v slabši, a globoki prsti. Orehe, ki prenašajo suho, kamenito in na apno bogato zemljo, sadimo v zavetne, proti pomladanskemu mrazu zavarovalne zemlje. Tudi zlahtnejše koščičasto sadje spada v zavetne lege.

Preden posadimo drevo, skopljemo primerno jama, ki naj bo vsaj 1,20 m široka in 60 cm globoka. Jame skopljemo, če le mogoče že jeseni ali pa vsaj pozimi. Če hočemo, da nam bo drevo dobro uspevalo, moramo k vsaki jami pripraviti za saditev potrebne.

dobre vrtno prsti, komposta in pridelanega gnoja. Preden pričnemo saditi, postavimo v sredo jame primerno dolg, priostren in obeljen kol, potem pa jamo napolnimo malo manj kot do vrha z zemljo. Zgornjo dobro prst zemlje spravimo spodaj, do-

Še nekaj športnih dogodkov po državi

Kolesarska dirka. Včeraj je bila v Vetrallju velika kolesarska dirka na 30 km. Dirko je organiziral športni list »Gazzetta dello Sport«. To je bila obenem tudi spominska dirka v spomin na športnega novinarja Rafaela Garaneja. Rezultati so bili naslednji: 1. Mario Gentilli 1:29.16; 2. Maggiani iz Torino; 3. Chiappini iz Rome; 4. Zanotti in 5. Scappini.

Tekme v rugbyju. Včeraj so se nadaljevale tekme v rugbyju v seriji A italijanskega prvenstvenega razreda. Rezultati: Pavia-Battisti 8:6; Rugby Padova-GUFF Parma 11:0; Guf Torino: Milizia Roma 6:3; Vrstni red po teh tekmah: Amatori Milano 21, Guf Milano in Guf Torino 16, Milizia Roma 15, Rugby Padova 13, Guf Parma 6, Battisti 5, Guf Pavia 4.

Smučanje. Včeraj so bile velike patrolne tekme v Asiagu. Tekem se je udeležilo kar 63 patrol. Tekme je priredil GILL. Nastopali so sami mladi fašisti, da tudi na smučeh pokažejo, kaj znajo. Na tekme so prišli tudi mladinski odseki iz Nemčije, Madžarske, Slovaške in Hrvaške. Rezultati na progi 5 krat 3 km: Vicenza 1:09.39; 2. Sondrio 1:11.13; 3. Aosta 1:12.26.

Tekme v košarki. Včeraj se je nadaljevalo tekmovalje v košarki. Rezultati: Pirelli-Guff Livorno 32:21, Bruno Mussolini: Reyer Venezia 20:20, Pavia Guf:Giordana 27:20, Borletti-Guf Roma 32:13, Guf Napoli:Canterieri Adriatico 29:19. Vrstni red: Rayer 17, Trieste, Bruno Mussolini Virtus 16, Borletti, Guf Napoli 12 itd.

Težka atletika. Tudi v tej kategoriji so nadaljevali s tekmovaljem. Rezultati: Milanski gasilci so premagali napoljske gasilce s 5:0, Sampiedarena: Roma 4:1, pro Patriarimski gasilci 3:2. Vrstni red: Gasilci Milano 14, Pro Patria 11. Ostali slede.

Do izida »Ovčarja Marka«, katero knjigo je spisal Janez Jalen, imate še čas, da se naročite na drugo polovico »Slovenčeve knjižnice« in s tem pridobite pravico, da boste prelepo knjigo »Veliki beli molk« dobili za 5 lir, ko bo sicer za nenaročnike stala 20 lir

V Darmstadtu sta se pomerili najboljši nemški waterpolo moštvi. NSRL je premagal HJ s 5:2. 15. marca se bodo pomerili v berlinski športni palači najboljši orodni telovadci iz Nemčije, Italije, Finske in Madžarske.

Operno gledališče uprizori dne 17. t. m. ob 17 »Pustni večer pri grofu Orlovskem«, na katerem nastopijo skoraj vsi člani opernega gledališča.

pravilno obrezati

In sicer krono in korenine. Vsebejše korenine skrajšamo le toliko, da odstranimo odrgan ali odsekan ranjen konec, manjše korenine pa, kolikor mogoče varujemo. Za krono pustimo 5 stranskih vejic in vejo voditeljico. Vse pa skrajšamo za dve tretjini, vendar tako, da oblika ne trpi in da je veja voditeljica sorazmerno daljša. Na ta način obrezano drevesce posadimo. Tu moramo upoštevati, da uspeva sadno drevje le tedaj dobro, ako sega površina zemlje, potem ko se je že usedla, ravno do mesta, kjer prehaja debl v korenine. Ker pa se drevo zaradi sesedanja zemlje tudi ugrezne, ga posadimo

najmanj za 10—15 cm višje

kot bo stalo kasneje, ko se zemlja ustali. Pri saditvi moramo korenine pravilno razpeljati na vse strani, mednje pa zatlačiti dobro vrtno prst ali kompost. Na vrhu natresemo toliko zemlje, da so korenine dobro pokrite. Nato zemljo nalahko zahodimo. Sedaj pokrijemo zemeljsko površino s predelanim gnojem in sicer tako, da ga nanesemo od notranjega oboda jame pa do tri četrti polmera, to se pravi, da sega gnojni kolobar za ped stran od debla. Vse skupaj pokrijemo s preostalo mrtvo zemljo in sicer spet tako, da je ob zunanjih robovih kolobar višji in se deževnica lahko steka k deblu. Posajeno drevo privežemo prav rahlo s trtico h kolu, vendar tako, da drevo ne bo obviselo, ko se bo zemlja sesedla. Trajno ga bomo privezali šele prihodnje pomladi.

Velike važnosti je tudi, da damo drevesu pravilno razdaljo. Še vedno greše sadjarji, ker sadna drevesca pregosto sade. Pri kvadratni saditvi naj bodo jablane vsaj 7—8, bruske pa 10 m vsakebi. V vrstah sajeno drevje lahko za kak meter primaknemo bližje drugega k drugemu, vendar moramo zato vrste bolj razmakniti

Znamenita knjiga o početkih človeštva

Družina v ledeni dobi

ki jo je spisal znani pisatelj HAGGARD, je izšla. Dobite jo po vseh knjigarnah in trafikah, ter pri naših zastopnikih po farah. Vsaka knjiga „Slovenčeve knjižnice“ le 5 lir

Ljubljana v snegu in mrazu

Ljubljana, 16. februarja. Nedelja je bila še prav mrzla. V soboto je neprestano snežilo do popoldneva, naker se je zjasnilo in nato v nedeljo jutraj, ki je bila pustna, pritisnil zmeren mraz. Davi pa je mraz povsem odnehal in zavel je topli jug. Bilo je davi do -7° C, ko je bilo v nedeljo še -16° C. Kakšna je drugače Ljubljana v tem snegu in mrazu, smo že v soboto nekoliko očrtali. Sedaj še nekaj razlik in drugih zanimivosti napram zimi iz leta 1929.

Drva in piščalkarji

Leta 1929, je vladalo v Ljubljani prav februarja silno pomanjkanje kurjave, tako drv, kakor tudi premoga. Stranke so se kar teple za vsako vrečo premoga, ki so ga razvažali razni „piščalkarji“ po ulicah. Stranke same so ta premog dostikrat radevolje kupovale proti velikim nagradam, samo da so dobile nekaj kuriva in so si mogle ogreti kuhinje in stanovanja. Hlapci raznih trgovin skurjavo so takrat dobro služili, kajti najmanjša napitnina pri vreči je bila do 5 din. Kakor hitro so ti takrat spoštovani možje v kaki ulici zapiskali na svoje piščali, že so gospodinje drvele na ulico in hlapcem ni bilo treba odnašati vreč v stanovanje in hiše.

Letos so „piščalkarji“ odšli v pokoj, kajti že dolgo časa ni videti nobenega voznika z vrečami premoga in drvmi na ulici. Ljubljanci pa so se drugače zaradi sedanjih razmer dobro preskrbeli s kurjavo in se založili tako s koečevskim premogom, kakor tudi s trdimi, bukovimi drvmi. Kljub temu, da je zaradi visokega snega dovoz drv iz gozdov precej oviran in težaven, vendar imajo trgovci z drvmi sedaj še prav čedne zaloge drv na razpolago. Postali pa so nekam ošabni in prevzetni. Nejevoljni so, ko pride kak revež do njih in naroči samo pol metra drv. Sarkastično in jezorito pripominjajo:

„Kaj pol metra? Se ne izplača drv žagati in jih tja voziti! Naročite vsaj meter ali več!“

Taki so ti ljudje, ki skušajo sedanjí položaj izrabiti tudi na ta način, da za drva zaračunavajo višje cene.

Velika škoda na sadnem in drugem drevju

Po raznih podatkih, ki jih je zbral kmetijski oddelek Visokega Komisariata, referat za sadje, je dognano, da je bilo v zadnjih dveh zimah uničeno do 60.000 dreves različnega sadja, posebno jablan in hrušk, kakor tudi orehov. Letošnji sneg je sicer tudi napravil znatno škodo po sadovnjakih, zlasti oni že oktobra zapadli, ki je bil težak in moker. Najhujšo škodo pa je povzročil sedanjí januarski in februarjski mraz. Že januarja smo poročali, da je začelo ob najhujšem mrazu drevje močno pokati, zlasti listnato. Kolika je škoda na sadnem drevju v Ljubljani in okolici, ni še popolnoma dognano. Uničenih pa je mnogo dreves zaradi mraza. Človek, ki je imel priliko zadnje dneve opazovati po tivoljskih nasadih različno listnato drevje, je opazil, da je mraz močno razpokal in prvi vrsti kostanjev. Nasled je v raznih drevoredih in nasadih do 116 kostanjev, ki kažejo velike razpoke. Bolj so trpeli že nad 120 let stari kostanji, ki so že v zimi 1929 pretrpeli mnogo. Mlaži kostanji so bili odpornejši.

Kidanje snega in in čiščenje hodnikov

Da se odstranijo vse ovire na prometnejših cestah, so začeli hitro odkidavati in odvažati sneg v Ljubljano in v razne večje kanale. Občina je najela nekaj več delavcev in voznikov. Proračun za sneg pa je že skoraj prekoračen. Tudi zasebniki pridno odvažajo sneg s svojih dvorišč. Čiščenje hodnikov, kar je sveta in velika dolžnost hišnih gospodarjev, pa še vedno ni povsem v redu. Mali gospodarji so pohvale vredni, ko se veliki prav nič ne zmenijo za vzdrževanje reda na njihovih hodnikih. Uprava velikega hotela „Slon“ naj bi si vzela za vzor male hišne posetnike v Rožni ulici. Kako imajo ti hodnike čiste in v redu? In znameniti Slon? Če gore zledenega snega čakajo, da se bo uprava usmislila in jih odstranila. Takih kostanj v ledu in snegu že kmalu nikjer ne najdemo, kakor prav pred to važno postojanko v središču mesta. Tudi pred Kresijo ni vse v redu!

Zanimivost pri šentjakobski šoli

Zima je prinesla tudi gotove lepote in lepote. Kako je lepa slika ledenih sveč ki vise z mno-

gih bakrenih žic, napeljanih tam ob hotelu „Union“ na Miklošičevi cesti. Cela vrsta malih in drobnih ledenih kapnikov visi nizdol, a žica se ne pretрга. Celotna slika nam kaže kakor kako zagrinjalo, slično onim po kraških jamah. Neznane roke pa so pred dnevi kaj naglo na prostoru med stiškim dvorcem.

širite najboljši slovenski popoldnevnik »Slov. dom«

Nedeljski športni dogodki

Domači športni dogodki so bili bolj skromni. Skoraj jih ne bi mogli zapisati, če ne bi SK Mladika priredila namiznega turnirja najboljših namiznih teniških moštev. Kaj drugega v Ljubljani včeraj ni bilo. Več športnih dogodkov pa je bilo po ostali državi. Razen tekmovalj v košarki je bilo še zanimivo smučarsko tekmovalje v Asiagu in pa nadaljevanje državnega nogometnega prvenstva, v katerem gre za naslov državnega prvaka. Tudi v rimsko-grški rokoborbi so se pomerili najboljši Italijani, v Rimu pa so bile razen navedenih še velike konjske dirke.

Prvi del turnirja na Mladiki

Ljubljana, 16. februarja.

Mladi, delavni športni klub Mladika se je ponovno odločil, da bo priredil tekmovalje v namiznem tenisu. Tokrat je povabil na »bojišče« moštva vseh ljubljanskih klubov, ki se ukvarjajo z belo žogico. Ker se je za zanimivo tekmovalje prijaviло kar osem moštev, se je prireditelj odločil, da bo obširni program razdelil na dve nedelji. Na tekmovalje so prijavili svoje najbolje moštve vsi klubi, ki kaj pomenijo v namiznem tenisu. Prireditelj sam je postavil kar tri moštva, saj pa to tudi ni čudno, če vemo, da je Mladika eden izmed najboljših delavskih klubov, ki se navdušuje za namizni tenis. Razen prireditelja so prišli na tekmovalje tudi Hermes iz Šiške, Korotan iz jugovzhodnega mestnega dela in pa mladi Slavijski, ki bodo v kratkem zavzemali kar vidno mesto v ljubljanskem namiznem športu.

Tekme so se začele že v soboto, vendar pa so botne tekme niso bile takega značaja, da bi bilo radi njih potrebno izgubljati kaj več prostora. Krog tekmovalcev je bil še velik in borbe prav lepe; vse prireditve namiznega tenisa vedno bolj dokazujejo, da imamo v Ljubljani kader izvrstnih igralcev, ki se jim obeta še velika bodočnost.

Tudi včeraj dopoldne in popoldne so s tekmovaljem nadaljevali.

Rezultati včerajšnjih tekem so bili naslednji: Hermes : Korotan jun. 5:0. Hermes : Mladika III 5:3. Hermes : Mladika jun. 5:0.

V prvem delu današnjega tekmovalja so posegli v bitke tudi juniorji, ki se pa starejšim, izkušenejšim tovarišem niso mogli dovolj krepko upirati.

Nadaljni rezultati: Korotan : Mladika II 5:2. Korotan : Slavijski I 5:1. Korotan : Mladika III 1:5. Mladika I : Slavijski I 5:1. Mladika I : Korotan jun. 5:1. Mladika II : Korotan 2:5. Mladika II : Mladika III 5:2. Mladika jun. : Mladika II 3:5. Mladika jun. : Mladika III 2:5. Slavijski : Mladika I 1:5. Glavna moštva so nastopila v naslednjih postavah:

Hermes: Djinovski, Božič, Bogataj. Korotan: Bradeško, Strojnik A., Zgajnar. Mladika: Krečič, Blažič, Medved. Slavijski: Poženel, Kamenšek, Pavlič.

V včerajšnjem tekmovalju je bila najbolj ogorčena borba med Korotancem Bradeškom in pa Slavijskem Poženelom. Zmagal je Bradeško, toda tesno.

Kakor rečeno je bilo sobotno in nedeljsko tekmovalje in prvi del tekmovalja moštev na turnirju Mladike. Z borbami pa bodo nadaljevali prihodnjo soboto in nedeljo.

Stalna prehodna mesta in predpisi za prestop nemške meje

Z nemške strani je sporočeno, da 15. februarja stopijo v veljavo novi predpisi za prehod nemško-italijanske meje. Prehod bo mogel samo osebam z veljavnimi listinami, in sicer na prehodnih mestih Rateče, Bohinjska Bistrica, Ziri, St. Vid, Crnuče, Sv. Jakob in Laze. Organom, ki jim je poverjeno nadzorstvo, je pa naročeno, naj rabijo orožje takoj proti vsakomur, ki bi brez listin skušal priti čez mejo. Da se že na samem začetku preprečijo incidenti, naj ljudje drug drugemu sporočajo to odredbo.

Vsem župnim uradom

Čimprej sporočite, koliko slik presv. S. Jezusovega, ki jih je založil pripravljalni odbor za pobožnost deveterih petkov v spomin na to pobožnost, želite za prodajo v Vaši fari. Slike so nenavadno lepo umetniško delo in bodo lahko služile tudi za posvetitev družin presv. Sreč Jezusove. Vsaka slika stane le 3 lire. Slike naročite na naslov: Pripravljalni odbor devet. prvih petkov (pisarna Katoliške akcije), Pred Škofijo 1, Ljubljana.

Roma še vedno krepko vodi

Včeraj se je po vsej državi nadaljevalo zanimivo nogometno tekmovalje. Bilo je to VI. kolo ali pa prvo povračilno kolo. Včerajšnje tekmovalje je bilo zanimivo še zaradi tega, ker so morala najboljša moštva na tuja igrišča, da poizkusijo tam svojo srečo. Tako je morala Roma v Napoli, Torino je bil gost v Genovi, kjer je igral proti Liguoriji, Venezia je igrala v Milanu proti Ambrosiani, Genova je pa morala po kostanj v Bologno. Tekme so bile ostre, saj gre za pomenen naslov državnega prvaka. Včeraj je morala Triestina zapisati hud poraz, ki ga je doživela v Rimu proti Lazio. Rezultati dveh parov pa nismo mogli dobiti. Objavili jih bomo kasneje.

Rezultati včerajšnjih tekem:

Roma — Lazio : Triestina 5:1. Genova — Liguria : Torino 1:0. Milano — Ambrosiana : Venezia 1:1. Livorno — Livorno : Atalanta 3:1. Modena — Modena : Milano 1:0. Torino — Juventus : Fiorentina 4:2. Po teh izidih je vrstni red takšenle: Roma 23, Torino 21, Venezia 20, Genova 18, Liguria 17, Lazio, Ambrosiana in Juventus po 16, Bologna, Atalanta, Triestina po 15, Milano, Livorno po 14, Fiorentina 13, Napoli 12 in Modena 11 točk.

Tekme v B razredu

Rezultati: Spezia — Spezia : Lucchese 2:1. Novara — Novara : Fiumana 3:2. Brescia — Brescia : Vicenza. Tekma odgledana zaradi neuporabnega igrišča: Pescara — Pescara : Pro Patria 3:0. Siena — Siena : Udine 3:0. Lodi — Fanfulla : Prato 3:1. Pisa — Pisa : Bari 3:1. Reggio — Savona : Reggiana 4:0. Padova — Padova : Alessandria 3:0. Vrstni red po včerajšnjih nedelji: Bari 24, Vicenza, Padova, Alessandria po 22, Brescia, Pescara in Fanfulla po 19, Udinese 17, Spezia 16, Savona 15, Siena 14, Pisa 12, Pro Patria, Reggiana in Prato po 10, Fiumana 9, Lucchese 3.

Zdravo spanje je koristno za vsakogar

Velikokrat je človekovo zdravje odvisno od dobrega in zdravega spanja. Če se človek v spanju dobro ne odpočije, potem se ne počuti svežega in zdravega, pa tudi za delo je nerazpoložen. Dolgotrajno trajanje slabega spanja vodi do velike utrujenosti, ki je dober pogoj za okuženje s kakršno koli boleznijo.

Higiena spanja ni tako zamotana, kakor se sliši. So ljudje, ki vedoma ali nevedoma kvarijo svoje dobro spanje. Tako se najdejo ljudje, ki ne pazijo zvečer preveč, kaj jedo. Jedo celo teža jedila in s tem preobremenjujejo želodec, tako da se ta ne more mirno odpočiti in mora prebavljati, namesto da bi se odpočival tudi on. Potem so spet ljudje, ki se čez mero utrujajo in žive neredno življenje. In res: vse zabave, vse »krokarije« in ponočevanja so združena s prekomernim pitjem in uživanjem najrazličnejših jedi. Vse to spet sila slabo vpliva na želodec in na splošno človekovo zdravje. Po prekomerni noči ni človek za nobeno rabo in tudi zelo slabo se počuti. Za zdravo in koristno spanje je treba, da človek izpolnjuje tri pogoje in to: mrak, svež zrak v spalnici in odgo-varjajoča tišina.

Za dobro spanje je prav dobro, da ima človek noge na toplem in da nima v glavi vro-

Ljubljana

Koledar

Danes, ponedeljek, 16. februarja: Julijana, Torek, 17. februarja: Frančišek K.

Obvestila

Nočno službo imajo lekarne: mr. Leustek, Resljeva cesta 1; mr. Bahovec, Kongresni trg 12 in mr. Komotar, Vič-Tržaška cesta.

Peta sv. maša zadušnica za pokojnim g. Jožetom Gostinčarjem bo jutri, v torek, ob 8. uri zjutraj v cerkvi op. frančiškanov. Vabljeni vsi njegovi bivši sodelavci, prijatelji in znanci!

Krasne slike in pisana vsebina

Letna naročnina samo 40 — lir

ORISK
EDINI SLOVENSKI
ILUSTRIRANI DRU-
ŽINSKI MESEČNIK

Naroča se pri upravi, Ljubljana, Kopitarjeva ulica 6

Naročila za seno s precejšnjo primesjo detelje in za korenje sprejema med uradnimi urami od 9—15 najdalej do četrta, 19. t. m. od članov družva »Mali gospodar« in članov »Zegoze« poslednji v tej sezoni »Splošna gospodarska zadruga železničarjev Ljubljanske pokrajine«, Bleiweisova cesta 35-II, proti predplačilu. Seno in detelja bo v balah od 40—50 kg.

Naznanite sobel Ljubljansko mestno poglavstvo potrebuje za oficirje in uradnike več opremljenih sob sredi mesta z eno, dvema ali tremi posteljami ter s souporabo kopalnice. Prijave sprejema mestno glavno vložnice na Mestnem trgu 27, soba 1 v veži na levi strani.

Soboslikarske, plesarske in ličarske pomočnike iz Ljubljane vlijudno vabimo na sestanek, ki bo v sredo, 18. februarja 1942 ob 2 popoldne v Pokrajinski delavski zvezi, Miklošičeva cesta 22. I. nadst., soba 3. Na sestanku bo poročano o tekočih zadevah in vprašanjih naše stroke. Vabimo vse tovariše, da se tega sestanka zanesljivo udeležijo. Skupina soboslikarskih, plesarskih in ličarskih pomočnikov pri Pokrajinski delavski zvezi Ljubljani.

Ljubljansko gledališče

Drama

Ponedeljek, 16. februarja: zaprto. Torek, 17. februarja ob 17.30: »Človek, ki je del smrti«. Premiera. Red Premierski.

Opera

Ponedeljek, 16. februarja: zaprto.

Prvo romunsko delo na našem odru. V torek ob 17.30 bo premiera tridejanske komedije, ki je napisal dramatik Victor Eftimiu, z naslovom »Človek, ki je videl smrt«. Igra je zgodba iz provincialnega življenja. V njej so opisani dogodki in konflikti, ki nastanejo, ko reši eden izmed uglednih meščanov iz vode potepuha, ki je hotel storiti samomor. Osrednji lik igre je potepuh, ki zanesse s svojo miselnostjo in dejavnostjo nemir, razdor in najrazličnejša razburjenja v mirno provincialno življenje. Igrali bodo: potepuha — Jan, njegovega rešitelja Filimona — Cesar, Filimonoovo ženo — Gabrijelčičeva, njeno hčer Aliso — Simčičeva, apotekarja Leona — Vlad Skrbinešek, njegovega sina Georga — Ratzresen. Režiser in in-scenarist inž. arh. B. Stupica.

čine. To so prav za prav pogoji, ki jih ima vsak zdrav človek pri svojem spanju. Če pa imate glavno prevročje, jo ohladite s tušem, ali pa hladnimi obkladki; če vas boli glava, pa vzemite proti temu lek. Hladne noge si pa ogrejte prej v topli vodi, če boste hoteli, da bo spanec trden.

Pogosto kopanje v mlačni vodi pripomore do dobrega spanja in trdnega sna.

Pri spanju je treba dihati enakomerno in globoko, ker se s tem kri enakomerno porazdeljuje po telesu in tako blagodejno vpliva na možgane. Vpravi zaradi tega nemožnosti nemirno zaspe, ker nemožnosti prehitro dihati in tudi dihati, ki jim je razburjena.

Ni dobro, če imate v blazinah preveč perja. Vzglavja naj bodo bolj trda, tako da blazine niso preveč tople.

Dobri predpogoji za dobro spanje so torej zmerno življenje, čim manj razburjenja, to naj ne bo preveč utrujenost.

Zraven vsega tega pa še nekaj dobre volje in imenitno boste spali. Če ne boste zaspali kljub vsem tem nasvetom, potem pa glejte samo na to, da boste pravilno dihali in da boste čim bolj mirno ležali. Če nekaj časa bo tudi vam uspelo, da boste dobili pravičen in globok sen. Velikokrat tudi pomaga, da tisti, ki ne more zaspali, prične sam enakomerno šteti in se pri tem zaziblje v spanje.

Vinko Lavrič:

Jakobovi sinovi v Egiptu

»In tako je prišlo nesrečno leto, ki ljudem ni dalo prav nobenih življenjskih pogojev. Ljudje so obupali, da bi Nil poplavljal, cene življenjskih potrebščin so rasle, zemlja se je osušila: prebivalci so že v naprej videli nesrečo. Iz strahu pred lakoto so se ljudje izselili, prebivalci črne, obdelane zemlje so bežali... veliko jih je šlo v Sirijo, Maroko, Hedžas in Jemen in so se razkropili na vse strani, kakor to delajo Sabejci... lakota je bila vedno hujša in smrt je divjala med njimi... Ljudje so jedli trupa, gnijočo mrljovino, govno in gnoj. Dva, celo otroke so jedli... V mesecu ramadanu so našli moža, ki so mu meso odrezali s kosti in ga pojedli. Bil je zvezan, kakor kuharji prežejo žival... Kamorkoli je popotnik prišel, povsod je trčila noga ali zagledalo oko mrtvece — naposled ni bilo več moči, da bi mrljice pokopali, pa so jih pustili, da so ležali na vseh koncih in krajih...«

Pisatelj popisuje usode beguncev:

»Drugo za drugim prihajajo poročila, da je postala Sirija polje za setev in žetev ljudi, da je povabila plice in leve na pojedino človeškega mesa in da psi, ki

so jih spremljali na begu, jedo njihovo meso. Prvi, ki so na tej poti poginili, so bili iz Zgornjega Egipta, ki so prišli v Sirijo, ko so iskali živež, in se razpršili po teh prostiranih krajih kakor koblice: prav do te ure ni nehala nepretrgano umiranje...«

Pisatelj konča svoje ganljivo poročilo o stiski in bedi v letu, ko Nil ni prestopil begov, takole: »Mi pričakujemo tolažbe od Boga, visoko blagoslovljenega, kajti on meri milosti po svoji dobroti in radodarnosti...«

Kdri bere to poročilo in premisli gorje, ki je prišlo nad Egipt, ko Nil ni dal vode, temu bo šele prav jasno, da je mogel Jožef — tudi če ne prizna božjega prsta — na mah postati najbolj popularen mož v Egiptu, prvi za faraonom, »oče faraonu«; narod in kralj sta pač dobro vedela, kaj bi jih doletelo, če bi ne bil vmes posegel mladenič iz Kanaana. Tisoči in tisoči so gledali v njem svojega rešitelja in umljivo nam bo, zakaj ga je kralj imenoval »rešitelja sveta« ali po egiptovski »tistega, ki daje življenje« in zakaj ga je ljudstvo prav z istim imenom navdušeno pozdravljalo, najsi je bil tuje.

Amenemhet III. je v Fayumu dal tudi sezidati svetovno čudo znano pod imenom »labirint«, ki je bila ogromna stavba, dolga 300 m in široka 200 m; Strabo, ki ga je še videl, poroča, da je bil v vsaki sobi strop iz ene same škrliji.

Slovstvo je pod tema dvema vladar-

jema doseglo svoj višek: bil je to čas klasičnega pravopisa in klasičnega stila. V tem času je nastala tudi zgodba o Robinsonu, egiptska pravljica o brodomcu na Kačjem otoku.

Oba velika faraona, ki jima je bil Jožef prvi svetovalec, počivata v »hiši večnosti«, v piramidah južno od Nila pri Lištu in Dahšuru.

Prišel je Izraelcev in še marsikaterih drugih semitskih narodov se je vršila v času, ko je bil Egipt na zmagaj in znotraj močan in urejen. Pa čas teče in nič ne reče in sreča je opoteča: Azijci so bili vedno bolj in bolj sitni, bolj in bolj vsiljivi, le prepogostokrat so se silili v Nilovo pokrajino, mož faraonov je pa pojemala, dokler niso slednjič krčdeli Azijcev preplavila deželo piramid in labirinta in postavila na ruševinah faraonske oblasti svojo lastno. Novi tuji vladarji so se imenovali Hiksi — vladarji pastirjev. So pa pokazali, da niso nikakršni barbari, ki bi rušili in uničevali vse, kar je kultura dotlej ustvarila dobrega in lepega, temveč so egiptsko kulturo sprejeli in gojili. Njihov največji je bil kralj Hian, ki se je čisto po egiptski imenoval »sin Re« — »dobri bog«. Zdi se, da je vladal veliko državo; razen Egipta tudi velike dele Prednje Azije. Njegovo ime so dobili uklesano v Gazi, Bagdadu in celo na Kreti.

Hiksi so bili Semiti kakor Izraelci, torej nekaki rojaki njihovih. Ne bi mlátili prazne slame, če bi trdili, da so se Izrael-

lovi otroci neovirano lahko razvijali pod dobrotnim varstvom svojih rojakov. Bržčas pa Jakobovi sinovi niso bili edina kolonija, ki je prišla iz Azije. Prav v Fayumu so odkopali pokopališče, kjer so pokopavali tuje. Sicer vemo prav malo o Hiksih. Nacionalistični Egipčani, ki so jim sledili, so se prav gotovo potrudili, da so temeljito zabrisali sledove samotnega tujeja jarma, kakor vedno in povsod.

Izhod.

Egipt se je pripravljal, da se otrese jarma Hiskov. Vladarji v Južnem Egiptu, ki niso tako hudo čutili pritiska Hiskov, ker so bili pač daleč od njihovega središča, so se po dolgotrajnih bojih in borbah povzpeli do veljave in postavili zasovraženi tujem strnjene vrste: začel se je lov na Hiske. Tebanški kralj Senekere se je bržčas prvi spoprijel z njimi; njegovo truplo ima na glavi več težkih ran, ki jih je dobil nedvomno v boju s Hiksi.

Njegova naslednika sta bila Kemose in Ahmose (1580—1557). Ta slednji je prav za prav premagal Hiske. Z njim se prične v Egiptu nova doba: razširili Egipt v znamenju neizprosnega nacionalizma. Ta nov in nenaden preobrat Egipčanov je popolnoma zasukal usodo Jakobovih otrok in je jasno začrtan v 2. Mojzeovi knjigi: »Tedaj je nastopil nov kralj v Egiptu, ki ni poznal Jožefa...«

Lahko si mislimo, kako je egiptski

narod zadihal, ko je postal svoboden. Narodno čustvo, stoletja tlačeno in poniževano, se je vzbudilo in roko v roki s tem je vzkipeł srd do tujecev v deželi. Povsod se je razlegal klic: »Smrt barbarom!« Jakobovi otroci so postali zaskrbljeni, kaj bo. Ko se Egipčani rešijo po glavnega sovražnika, pridejo na vrsto ostali tuji. Izšla sta dva dekreta zoper Izraelce. »Postavili so torej nad njim rabotne priganjake, da bi ga stiskali s težkimi deli; tako je zidalo za faraona mesta za skladišča, Pitom in Ramees... In Egipčani so nalagali Izraelovim sinovom dela s hudo silo. Grenili so jim življenje s trdim delom z ilovico m opeklo in v vsakršnem delom na polju, z vsako raboto, h kateri so jih hudo silili.« Tak je bil prvi dekret »stiskati in mučiti jih s težkimi deli do smrti«. Drugi dekret je bil hujši: »Vsakega dečka, ki se narod, vrzite v Nil.« S temi dekreti so Egipčani pokazali, da so v boju zoper Semite zelo, zelo praktični in temeljiti.

V letu 1446. ko so Izraelci šli iz Egipta, je bil Mojzes star osemdeset let, torej je bil rojen l. 1526. Dekret, po katerem naj se utopje izraelski dečki, bi bil po tem takem izšel v letih 1529—1526: kajti brata Arona, ki je bil tri leta starejši od njega, dekret ni zadel. Ta leta na eno nekaj desetletij po tem, ko so bili Hiksi izgnani. Da bi Izraelce popolnoma onemogočili in, če le bi moglo, zatrli, temu ni bilo vzrok samo sovraštvo do tujecev, ampak tudi čisto trezen premislek.

Andrejčkov
Jože

Žalost in veselje

Roman
v slikah

Risal Jože Beranek Besedilo priredil Mirko Javornik

403

»Bolj si zvil, kakor bi ti prisodil. Če bi dobil od mene list, bi se zlahka polasnil ladje, midva bi pa ostala tvoja sužnja. Tvojih groženj se ne bojim. Če se nama samo las skrči, ne bo dolgo, pa boš visel tudi ti za peke na drevesu, zakaj lovariši naju že iščejo in veš, da se mi z morskimi roparji ne šalimol!»

404

Radža je bil zaradi tega zaničljivega govorjenja še bolj divji. A ko je videl, da ne opravi nič, ju je dal zapreti v nizek, temen prostor, kjer ni bilo drugega ko kup slame in kamen v kotu. Majhno okno je gledalo na dvorišče, koder so posilavali radževi vojščaki, oboroženi s sulicami, dolgimi noži in staroverskimi puškami na kresilo.

405

Proli večeru jima je prinesel služabnik nekaj smrdljivega mesa in vode v prsleni posodi; ker ni bilo boljšega, sta morala biti zadovoljna. Po večerji sta legla na slamo in preudarjala, kako bi se rešila s tega neprijelnega kraja. Kapitan, ki mu radževe grožnje niso šle nič k srcu, je brž zaspal, Tomaž pa ni mogel in je mislil na dom in svoje.

»Brez kmeta ne bi bilo kruha...«

venke naloge, ki čakajo spomladi kmetijstvo v jugovzhodnih evropskih deželah

»Donauzeitung« prinaša v eni svojih zadnjih števil zanimivo razpravo, v kateri se bavi z nalogami, ki čakajo kmetijsko proizvodnjo jugovzhodnih držav v bližnji pomladi, proizvodnjo, ki mora biti dosti boljša kot pa je bila dosedanja, če naj se ravna po potrebah ki jih nalaga sedanji vojni čas. Zemljo je treba obdelati tako, da bo dala čim več, ne pa toliko, kolikor bi zadostovalo za prehrano domačega prebivalstva, posebno se tisto zemljo, ki je res rodovitna. Treba ji je posvetiti vsaj nekoliko več pozornosti in pridnosti. Clankar podaja nekako naslednje misli:

Ni dovolj, če se mestni otroci po šolah uče, kako velikega pomena je za vsak narod pridna kmečka roka, in da »brez kmeta tudi za druge ne bi bilo kruha«. Treba je, da se posamezni narodi v celoti zavedajo te zlate resnice. Kmetijstvo že v minuli dobi predstavlja brez dvoma glavni temelj, na katerem stoji ljudska prehrana, toliko važnejše pa je še v vojnem času zlasti tedaj, kadar so priprave vse zunanje poti, po katerih živež lahko prihaja v deželo od drugod.

Vsaj v glavnem po nemškem vzorcu

Kar se tiče kmetijstva v balkanskih deželah, se pri svojih bodočih nalogah in svojem razvoju, ki naj bo čimvečji, ne bo ravnalo točno po nemškem vzorcu, ker so tam pač razmere nekoliko drugačne kot v Nemčiji, vendar bodo narodi jugovzhodne Evrope v bodoče morali prevzeti glede poljedelstva in oskrbe z živili vsaj temeljna načela, na katerih temelji ljudska prehrana v Nemčiji. Splošno znana je resnica, da življenje nikomur ničesar samo po sebi ne podari. Vsako stvar si je treba priboriti, če gre le vse po poštenosti, s trdim delom. Tega se prav gotovo dobro zavedajo kmetje z evropskega jugovzhoda, ki v potu svojega obraza obdelujejo ponekod tako malo rodovitno zemljo. Pot k obnovi tistih balkanskih držav, ki so lani doživele svoj polom, bo odvisna od tega, koliko bodo ti narodi znali dvigniti svoje kmetijstvo kot bodoči, trdnější temelj gospodarskega, političnega in kulturnega življenja. Če naj evropski jugovzhod gospodarsko bolj okrepi in dobi trdne temelje v kmetijstvu, bo treba posvetiti kmetu in njegovi strokovni izobrazbi večjo pozornost in delo njegovih rok tudi bolj ceniti kot dozdaj. Kmet se mora počutiti evropskega in bolj upoštevanega. Le tako se bo z večjo ljubeznijo

oprijel dela na polju, le tako bo iz zemlje izvil iz lastne pobude čimveč in le tako se more njegova kulturna stopnja dvigniti na višjo raven.

Prihodnjo pomlad bo kmetijstvo evropskih jugovzhodnih narodov imelo priliko pokazati, kaj premore. Narediti bo moralo takorekoč svojo težko skušnjo. Poljedelstvo v jugovzhodnih državah, ki so lani doživele svoj polom, ni bilo bogve kako dobro in načrtno organizirano ter urejeno, kakor je to v Evropi samo v Nemčiji in Italiji. Zato je vojna prinesla tudi na tem polju svoje hude posledice, velike težave pri celotni organizaciji prehrane. Nemčija je tudi v tem oziru hitro priskočila na pomoč in upa, da se bodo premagani narodi čimprej postavili tudi, kar se tiče njihovega kmetijstva, spet na noge. V Franciji in drugih zahodnih podjarmljenih deželah bo ta stvar brez dvoma že letos spet urejena, prav tako tudi na bivšem Poljskem. V balkanskih deželah so posledice vojne še občutne in bo zato preskušnja zmogljivosti tamkajšnjega kmetijstva še prav posebno pomembna in odločilna.

Več pozornosti spomladanski setvi

Vedno bolj dobiva v jugovzhodnih deželah svoja trdna tla nemški način prehranjevalne organizacije, čeprav ne gre za to, da bi jo dobesedno posneli. Treba je poiskati lastne, balkanske deželne prikladne oblike. To se je dozdaj pokazalo že na Madžarskem, v Bolgariji (vsaj kmetijski načrti pričajo o tem), potem na Hrvaškem, kjer je primerne ukrepe izdal kmetijski minister Toth, v vsej zakonodaji nove Grčije in slednjič v Srbiji, kjer nemške vojaške oblasti tudi na polju kmetijstva sodelujejo s pristojnimi činitelji v novi erbski vladi. Na kratko se lahko reče, da so temelji za boljše kmetijsko proizvodnjo v vseh deželah jugovzhodne Evrope že položeni. Prenagla zima je ponekod preprečila, da bi kmetje popravili vse poljske prideleke z njiv in svoja polja posejali z ozimino. Zato bo spomladi treba posvetiti vsi pozornost vprašanju, kako nadomestiti tisto, kar je pokvarila huda in prenegla zima. Treba bo v zadostni meri poskrbeti za spomladansko setev.

Oljčnice, sladkorna pesa, krompir

Posebno pozornost bo treba posvetiti tudi čim večjemu bodočemu pridelku olja iz raznih

oljčnic, sladkorne pese in krompirja. Čimveč zemlje bo zasajene z oljčnicami, tembolj se bodo lahko zamašile luknje, ki so nastale glede preskrbe z masčobami. To bo vsekakor pomembni prispevek z evropskega jugovzhoda k splošni evropski preskrbi z masčobami.

Goveja živina in prašiči

V Srbiji in Romuniji so bili poleg tega izdani že nekateri novi ukrepi glede zboljšanja živinoreje, s čimer bo mogoče zrediti več živine in si s tem zagotoviti tudi večje množine mleka. Če naj tudi prašičereja dobi boljše podlago, bo treba poskrbeti za čimvečji pridelek krompirja. Koliko se na tem polju lahko doseže, nazorno kaže dejstvo, da je mala Srbija pred prvo balkansko vojno leta 1912 sama lahko izvozila 200.000 dobro zrejenih prašičev, kljub temu, da se je sama doma lahko bogato založila s svinjskim mesom in mastjo.

Zanimiva primerjava

Zlasti v deželah, kjer je prišel do veljave nemški vpliv, zboljšanje kmetijske proizvodnje ne sme imeti le tega namena, da se popravijo mnoge posledice vojne. Treba je gledati tudi na to, da se sploh doseže čim večja zmogljivost poljedelstva, da bo zemlja tudi pozneje dajala čimveč. Tako naj tudi dežele evropskega jugovzhoda v večji meri prispevajo k celotnemu blagostanju prenovljene Evrope. Koliko zemlja tu lahko da, se vidi iz primerjave, koliko pridelajo na vsakem hektarju zemlje v Nemčiji in v deželah na evropskem jugovzhodu. V vzhodnih balkanskih deželah je pridelek komaj polovico tolikšen kot v Nemčiji. V dobi od leta 1933 do 1939 so v Nemčiji pridelali na vsakem hektarju površine 24,8 stotov koruze, dočim je znašal pridelek koruze na isti površini v Bolgariji le 12,0, v Romuniji 11,4, na Madžarskem 19,2, v bivši Jugoslaviji pa 15,2 stota. Pšenice so v Nemčiji pridelali v istem razdobju na hektar 23,0 stotov, v Bolgariji 12,5, v Romuniji 9,7, na Madžarskem pa 14,1 stota.

Kar se tiče živinoreje, kažejo podatki, da je v Nemčiji prišlo povprečno na vsaki 100 ha obdelane zemlje po 69 goved, v Bolgariji 37, v Romuniji 23, na Madžarskem pa 25. Prav tako velike razlike so tudi glede prašičereje. Na površini 10 ha je v Nemčiji odpadlo po 81 prašičev, v Bolgariji 22, v Romuniji 17, na Madžarskem pa 41.

Glavna misel nove poljedelske politike

Ze iz teh števil se vidi, kaj vse se še da v balkanskih državah v tem oziru doseči. Povsod seveda ne bo mogoče priti na tisto stopnjo (ne pri

poljedelstvu in ne pri živinoreji) kot se z njo ponaša Nemčija, oziroma, kakršno je bilo stanje tam v letih od 1933 do 1939 t. j. do začetka vojne. Svet v jugovzhodni Evropi je namreč dosti bolj gorat in zemlja prav gotovo ni tako rodovitna kot v nemških ravninah. Ni treba pričakovati, da bi se že v bližnji bodočnosti dosegli v tem oziru kakšno izredno presenetljivi uspehi — pripominja na koncu svojega poročila omenjeni belgajski nemški časopis — pač pa bo treba dolgoletnega dela. Predvsem bi bilo potrebno dvigniti življenjsko raven balkanskega kmeta ter mu dopovedati, kako velikega pomena je delo njegovih rok za splošno ljudsko prehrano ne samo v lastni domovini, pač pa tudi za fiste kraje, kjer pridelkov ni toliko, da bi od njih lahko vsi dostojno živeli. To je temeljna točka vse kmetijske politike v deželah jugovzhodne Evrope, če se hočejo dostojno pridružiti odločujočim evropskim državam.

Kupujte slike presv. Srca Jezusovega v spomin na pobožnost devet. petkov!

Kako je nastala zastava z vzhajajočim soncem

O japonski zastavi ter njeni zgodovini pravi poročilo iz srednje-evropskega vira takole: Zastava s sončno oblo danes plapolata na vrhu svete gore Fudžijama, v višini štiri tisoč metrov nad morjem; plapolata na japonskih bojnih ladjah, ki gospodujejo nad Tihim oceanom, na starodavnem kitajskem zidu, v malajski džungli, na petrolejskih ležiščih na otoku Borneu ter na starodavnem obzidju mesta Manile na Filipinih. Danes vihra zastava, na kateri je narisana sončna obla, na nešteti japonskih letalih, ki gospodujejo na nebu Daljnega vzhoda. Mnogo tel zastav je popisanih s krvjo umirajočih japonskih vojakov.

Japonska zastava ima, čeprav je bila uvedena šele s cesarskim odlokom leta 1872, zelo dolgo preteklost. Ze v dobi Tokugawa so na japonskih ladjah vihrale zastave, na katerih je bilo upodobljeno vzhajajoče sonce. V resnici so bili Kitajci tisti, ki so dali Japonski ime dežela vzhajajočega sonca. Zanje je Japonska res tista dežela, izza katere vzhaja sonce. Ze leta 607. je napisal japonski cesar na tedanjen kitajskega cesarja pismo, ki ga je naslovil takole: »Cesar dežele vzhajajočega sonca cesarju dežele zahajajočega sonca.« Najstarejša japonska zastava, na kateri je bila upodobljena sončna obla, je iz dobe 14. stoletja.

DOBRI STARI ČASI

Slišala sem v S. Mametti o veliki pojedin, ki jo je priredila babica v Brescii, jaz pa nikakor nisem mogla preskrbeti za našega ljubega strica jedi in pijače, ki mu jih je predpisal zdravnik, ko je bilo v nevarnosti njegovo desno oko. Borila sem se, Franco, s to strahotno temo in sem zmagała. Res je velika zaslug naša Marije, da sem zmagała. Hočem reči, če mi še tako črni oblaki skrivajo bivanje višje Pravice, se mi vendar razodeva njen žarek v Mariji. In zaradi tega žarka verujem in upam v Nebo. Zakaj grozno bi bilo, če veselstva ne bi vladala Pravica!

Tisto noč sem Ti torej mogla reči samo to, da drugače pojmujem vero kakor Ti; da se mi molitva in verske vaje krščanske vere ne zde bistvo verskega mišljenja, pač pa je glavno ljubezen in delo za tiste, ki trpe, ter upor in delovanje proti tistim, ki povzročajo trpljenje!

Ti hočeš spet molčati? Ne, ne smes. Da si slab, praviš. Slab Ti ali Tvoja vera? Razgovoriva se o tem in razpravljajva! Priznaj, da vi verujoči ljubite vero tudi zato, ker nudi razumu tako udoben počitek. Ležite v nji kakor v mreži, vi-seč v zraku na tolikih vrhacih, ki so jih spletle in zvozlale človeške roke. Dobro vam je v nji; če pa pride kdo, ter potopa in preskusi eno samo teh vrhac, se vznemirite ter zbojite, da se bo utrjala. Zakaj zelo lahko se odtrga potem še sosedna vrhca, za njo še druga in vse vaše ležišče bi strmoglavilo iz zraka na zemljo in potem bi se bali in bili žalostni. Poznam ta strah in to boleost, vendar plačš ugodje s tem, da moraš potem hoditi po trdnih tleh. In zato me ne zadržuje

napačna pobožnost, da ne bi govorila o tem s teboj. Mogoče se motim in me boš Ti dvignil v svoje ležišče iz tenkih vrvic. Marija ne more storiti toliko. Če Marija pripomre, da verujem v Boga, ne rečem, da me bo pripravila tudi do tega, da bom verovala v Cerkev. Ti pa veruješ zlasti v Cerkev! Poskusi me torej prepričati in s trepetajočim srcem Te bom poslušala. In če ne molim, pa vsaj upam, zakaj bolj kot kdaj si zdaj želim, da bi bila čisto združena s Teboj. Poleg prejšnje ljubezni čutim zdaj do Tebe še novo občudovanje, novo hvaležnost.

Ali te je užalil ta moj izbruh? Pomisli, da si pred osmimi meseci našel moje pismo v potni torbici in da sem osem mesecev čakala na odgovor!

Profesorja in Ester imamo v naši hiši zdaj kot zaročence. Ona hodi v cerkev, on ne hodi in niti eden, niti drugi si zaradi tega ne belita glave nič več, kakor zaradi različne barve svojih las. In tako dela, mislim, devet sto in devet in devetdeset mož od tisočih!

Objamam Te, piši mnogo, mnogo!

Luiza.

To pismo je šlo iz Lugana šele 26. septembra in Franco ga je dobil 27. septembra, 29. septembra ob osmih zjutraj pa je dobil brzojavko, tudi iz Lugana:

»Punčka nevarno zbolela. Pridi takoj!

Stric.

X. poglavje.

Ježeš Marija, gospa Luiza!

Sedem in dvajsetega septembra v prvih popoldanskih urah je vračala Luiza od notarja iz Porlezze z nekaj listinami za prepisovanje. V tistem času so bile pečine med S. Michelom in Polezzo še čisto divje, ni bilo še tiste ozke stezice, po kateri so

zdaj dostopne. Luiza se je prepeljala ta kosček s čolnom, potem pa je šla peš po ozki poti. Zakaj vsa pota v tem mojem malem svetu, starodavnem in novejšem, niso dovoljevala drugačnega potovanja. Prijazna in zlobna mala pot je vse poskušala, da ne bi peljala tja, kamor je bil popotnik namenjen. Pri Cressognu je zavila pod Maironijevo vilo, ki je ni niti videla.

»Če bi jo srečala!« je pomislila Luiza in kri ji je zavrela. A ni srečala nikogar. Strmine Cressogna je pri Campu obsevalo sonce. Ko je dospela do hladne, visoke doline Campo, je s dla v senco velikanskega kostanja, ki še stoji, in je zadnji izmed treh ali štirih častitljivih očkav. Gledala je hiše svojega rojstnega kraja Castella, ki so se stiskale v krogu nad visokim kupom senčnih pečin. Mislila je na svojo ubogo mater ter jo blagorjala, da je vsaj ona našla mir.

Tedaj je zaslišala vzklik: »O ljuba Mati božja!« Bila je gospa Pepina, ki je tudi prihajala iz Cressogna. Vsa obupana je bil, ker ni dobila niti v S. Mametti, niti v Loggini, niti v Cressognu jaje. »Carlo me bo natepel! Kar ubil me bo, draga moja!« Hotela je iti še v Purio, a bila je napol mrtva od utrujenosti. Kakšen pasji kraj! Kakšna pota! Kakšno kamenje! »Če pomislim na svoj Milan, draga moja!«

Sedla je v travo poleg Luize, govorila ji je tisoč neznosti, hotela je, naj ugane, s kom je prav zdaj govorila o njej. Z gospo grofico vendar! Seveda! »Oh, draga moja! Ta svet! Zdelo se je, da ima Pepina povedati važne stvari, a si ne upa. Jezik jo pa srbi in hoč, da bi ji jo potegnila iz ust. «Kakšne stvari!« je neprenehoma vzklikala. »Kakšne stvari! Tako govorjenje! Ta svet, ta svet!«

Luiza je molčala. Tedaj Pepini ni dala žilica miru in povdala je vse. Šla je h kuharju gospe grofice, da bi si izposodila nekaj jaje. Ko je gospa grofica slišala njen glas, jo je hotela za vsako ceno videti, ter ustaviti, da bi se malo pogovorila z njo. Ona pa je začutila v srcu navdihnjenje iz neba, ki ji je reklo: